

Зміни соціо-еколого-економічної системи національного господарства України за останні десятиріччя засвідчили наявність серйозних еколого-економічних протиріч. Подальший поступальний розвиток національної економіки потребує радикальних заходів щодо збереження балансу економічних, природних та людських ресурсів. Відсутність динамічного зростання, порушення оптимальної рівноваги та збалансованості соціо-еколого-економічної системи спричинені у першу чергу виснаженням сировинних ресурсів, зниженням асиміляційного потенціалу навколишнього середовища, нераціональним використанням природних ресурсів. Зазначені чинники впливу спонукають виробників і споживачів до пошуку більш ефективних, інноваційно спрямованих моделей виробництва і споживання продукції (послуг, робіт). В умовах переходу національного господарства України на засади стійкого розвитку особливо актуальним завданням соціо-еколого-економічних трансформацій є формування і обґрунтування стратегії забезпечення еколого-орієнтованого розвитку. На сьогодні, незважаючи на велику кількість та суттєві наукові здобутки стосовно досліджень теоретико-методичних засад стійкого розвитку національної економіки України, не існує єдності в теоретичних підходах щодо формування засад стійкого розвитку, що не сприяє формуванню і впровадженню стратегії еколого-орієнтованого розвитку.

Погляд на стійкий розвиток передбачає акцент на раціональному природокористуванні, людському розвитку, розвитку інформаційної складової, нарощуванні потенціалів національних економік, безпеці, як основного елементу стабільності соціо-еколого-економічних систем [1-5]. В даному випадку йдеться про матеріальні чи нематеріальні об'єкти системи, що беруть участь у процесах змін, які відбуваються в системі. Із аналізу [1-5] слід зробити висновок про стійкий розвиток, як намагання системи, що розвивається досягти оптимальних параметрів, а при наступних змінах системи знаходити та зберігати нові оптимальні стани. З вище викладеного, визначення стійкого розвитку, на наш погляд, можна сформулювати наступним чином. **Стійкий розвиток** - це багатовимірний, безперервний та самоорганізуючий процес динамічних, необоротних, закономірних змін матеріальних та нематеріальних об'єктів системи, спрямованих на встановлення її оптимальних параметрів, які не загрожують її майбутній динамічній рівновазі та сприяють встановленню механізмів зворотного зв'язку на дію негативних (позитивних) зовнішніх та внутрішніх факторів. Аналізуючи зміст поняття "стійкий розвиток" більшість науковців виділяють наступні складові: економічну, екологічну, соціальну [1-5]. Досліджуючи власне екологічний аспект стійкого розвитку, слід визначитись зі змістом поняття "еколого-орієнтований розвиток", як дефініції, що характеризує такий аспект стійкого розвитку. Якщо екологічна сфера соціо-еколого-економічної системи містить в собі такі фактори, як якість продуктів харчування, питної води, повітря, інформаційний контакт з природними системами, раціональне природокористування, збереження біо- та ландшафтного різноманіття та ін., то поняття "еколого-орієнтований розвиток", на нашу думку, набуває наступного змісту. **Еколого-орієнтований розвиток** - це такий розвиток, що сприяє встановленню оптимальних параметрів соціо-еколого-економічної системи, які не загрожують її цілісності та створюють можливості для динамічного розвитку і встановлення рівноваги між потребами суспільства і обмеженнями природного середовища. Такий розвиток повинен забезпечувати збереження асиміляційного потенціалу навколишнього природного середовища для теперішнього і прийдешніх поколінь людства.

На сьогодні питання відновлення асиміляційної здатності біосфери планети є актуальною проблемою сучасності. Проблеми навколишнього середовища привертають увагу і сьогодні. Зокрема слід відмітити, що Україна будучи одним із учасників "Загальнопланетарного саміту" з природного середовища і розвитку (РіО-92), що відбувся в Ріо-де-Жанейро у червні 1992 р., ратифікувавши Конвенцію про охорону біологічного різноманіття, зобов'язала себе забезпечити виконання положень даної конвенції, зокрема в частині розробки національної стратегії збереження і сталого використання біологічного різноманіття. Не дивлячись на прийняті в Ріо-де-

Жанейро зобов'язання просуватися до стійкого розвитку, наміри реалізувати положення прийняті у "Повістці дня на ХХІ сторіччя" постійно відкладаються як у багатих, так і у бідних країнах світу. Отже, актуальною проблемою сьогодення є розробка стратегії еколого-орієнтованого розвитку для української економіки.

Для забезпечення належного наукового обґрунтування розробки такої стратегії, слід розкрити поняття "стратегія еколого-орієнтованого розвитку". **Стратегія еколого-орієнтованого розвитку національної економіки** - це комплексна система дій суб'єкта (суб'єкти підприємницької діяльності та об'єднання підприємств, державні органи, населення, соціальні організації, наукові установи), яка спрямована на формування та реалізацію мети, завдань та пріоритетів еколого-орієнтованого розвитку національної економіки з урахуванням впливу внутрішніх та зовнішніх факторів оточуючого середовища, що запроваджується на тривалий період часу. Стратегія еколого-орієнтованого розвитку повинна бути спрямована в першу чергу на розв'язання екологічних проблем: збереження біологічного різноманіття, озеленіння міст, ефективно та раціональне використання природних ресурсів та створення умов для їх відновлення, впровадження та поширення екологічної освіти громадян, формування ціннісної орієнтації людства направленої на дбайливе ставлення до навколишнього природного середовища. Розробка та реалізація такої стратегії дасть можливість вирішити наявні екологічні проблеми та протиріччя в Україні.

Основною метою стратегії повинна стати збалансованість співіснування природного середовища і суспільства на основі екологічно-орієнтованої соціально-економічної політики держави. В Україні при переході до еколого-орієнтованого розвитку економіки слід зробити багато кроків. Перший із них - це формування дієвої стратегії такого розвитку. Адже реалізація основних положень конвенції та конференцій в галузі збереження біологічного та ландшафтного різноманіття та висвітлення їх в стратегії стійкого розвитку дозволить вирішити вище окреслені проблеми, а саме: покращити якість життя населення держави, зберегти ландшафтне та біологічне різноманіття, забезпечити еколого-соціальний розвиток української економіки та інтегруватися у світову спільноту, так як без спільного вирішення екологічних проблем на наддержавному рівні їх неможливо розв'язати.

Перелік використаної літератури

1. Бун Е. Роль информационно-коммуникационных технологий в достижении устойчивого развития / Е. Бун // Социально-экономический потенциал устойчивого развития: Учебник / [Мельник Л. Г., Хенс Л., Акимова Т. А. и др.] ; под ред. проф. Л. Г. Мельника (Украина) и проф. Л. Хенса (Бельгия). - Сумы: ИТД "Университетская книга", 2007. - С. 767-791.
2. Гринів Л. С. Теоретико-методологічні засади формування екологічно збалансованої економіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора економічних наук : спец. 08.08.01. – "Економіка природокористування і охорони навколишнього середовища" / Л. С. Гринів - Львів, 2002. - 38 с.
3. Данилишин Б. М. Эколого-экономические проблемы обеспечения устойчивого развития производительных сил Украины / Б. М. Данилишин. – К.: СОПС Украины НАН Украины, 1996. – 270 с.
4. Мельник Л. Г. Экономика развития: Учебное пособие / Л. Г. Мельник - Сумы: ИТД "Университетская книга", 2000. - 450 с.
5. Хенс Л. Становление и основные вехи формирования концепции устойчивого развития / Л. Хенс // Социально-экономический потенциал устойчивого развития: Учебник / [Мельник Л. Г., Хенс Л., Акимова Т. А. и др.] ; под ред. проф. Л. Г. Мельника (Украина) и проф. Л. Хенса (Бельгия). - Сумы: ИТД "Университетская книга", 2007. - С. 108 - 129.